

PROTOKÓŁ z XL posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 23 września 2022 roku, o godzinie 12:00 w formie wideokonferencji.

Spotkanie w sprawie systemu płatności e-TOLL z Panem Tomaszem Pawelskim, Dyrektorem Departamentu Poboru Opłat Drogowych w Ministerstwie Finansów, Panią Katarzyną Paterak-Kondek, Zastępcą Dyrektora Departamentu Poboru Opłat Drogowych w Ministerstwie Finansów, a także z Panem mec. Pawłem Kuglarzem; Panem Davidem Kelly, Ekspertem w zakresie systemów poboru opłat i ITS oraz Panem Jerzym Zanowskim, Szefem Project Management Systemu Poboru Opłat w Kapsch.

Na początku posiedzenia głos zabrał Pan Jerzy Zanowski. Zaznaczył chęć przedstawienia swoich osobistych przemyśleń w omawianych kwestiach systemu płatności e-TOLL. Wskazał na potrzebę stworzenia funkcjonalnego systemu informatycznego. W systemie najważniejszy jest użytkownik i trzeba dostosować usługi do jego potrzeb. Musi przy tym istnieć możliwość interoperacyjności. Użytkownicy potrzebują dużej ilości informacji, żeby dołączyć do systemu. W tym celu funkcjonują call center i bazy danych. Trzeba zadbać, by użytkownik miał zagwarantowaną właściwą funkcjonalność, a także wziąć pod uwagę kwestię wykluczenia cyfrowego. W trosce o dobro użytkowników należy testować wykorzystywane urządzenia, sprawdzać dostawców i formę produkcji urządzeń. Operator, który zarządza, musi wykazać się odpowiedzialnością i rzetelnością. Należy uwzględnić nadmiar informacji, które mogłyby przeciążać użytkowników i system. Problem może wystąpić w każdym interfejsie. Dodatkowe systemy wykorzystują więcej informacji. Wirtualne bramy wymagają większego przetwarzania danych, kluczowa jest także odpowiednia analiza trasy przejazdu. Wskazano, że systemy są dopracowane, jednak problemy mogą wystąpić w przypadku interfejsu. Kolejny element to komercyjne zaplecze techniczne, które spełnia dwie podstawowe funkcje dające duże możliwości, czyli funkcjonalność terenowa i funkcjonalność płatnicza. Należy zwrócić uwagę na kwestie związane ze sztuczną inteligencją, które mogą wspomagać całkowitą wydolność tego systemu. Zauważono występowanie problemów z definicją podstawowej architektury systemu na poziomie HLD lub LLD. Powinno się uwzględniać pojemność systemu. Należy także przeanalizować systemy bezpieczeństwa na trasie. Występuje problem z pozycjonowaniem GPS. Wskazana jest kontrola na każdym etapie w związku z możliwymi zagrożeniami. Prelegent wskazał na potrzebę pogłębionej analizy danych i korzystania z doświadczeń ekspertów.

Pan Przewodniczący oddał głos Panu Dyrektorowi Tomaszowi Pawelskiemu. Wskazał, że nowy system e-TOLL zastąpił dotychczasowy system poboru opłat za przejazd drogami krajowymi viaTOLL. To rozwiązanie kosztowało ponad 4 mld zł. W Polsce będzie postępować rozszerzanie siatki dróg płatnych. Dotychczasowe prace wiązały się z kilkoma latami studiów i przygotowywaniami architektury. Instytut Łączności miał znaczący wkład w rozwój nowego systemu. Wprowadzono innowacyjne rozwiązania sztucznej inteligencji. Od momentu wprowadzenia systemu w czerwcu 2021 r. mamy zarejestrowanych ponad 7 mld km, jakie pojazdy przejechały po drogach. Średnio jest to 140 mln km tygodniowo. Nie

zaobserwowano dużych dysproporcji w zakresie wpływów do Krajowego Funduszu Drogowego. Wprowadzono wiele nowych rozwiązań. Pan Dyrektor wspomniał o nowej darmowej aplikacji mobilnej, która cieszy się coraz większym zainteresowaniem. Aplikacji używa ponad 53% nowych użytkowników. Na ten moment klientów jest prawie milion. To ponad 2 mln pojazdów, które w systemie są zarejestrowane. Projekt zakładał wydatkowanie na nowy system 448 mln zł, czyli nakłady wzrosły w stosunku do poprzedniego systemu. Przepływ danych w nowym systemie jest niezachwiany. Prelegent wskazał na końcowy etap tworzenia docelowej infrastruktury kontrolnej. Część bramownic dawnego systemu viaTOLL zostanie wykorzystana do posadowienia infrastruktury kontrolnej, czyli urządzeń, które będą rejestrowały pojazdy i przypadki potencjalnych naruszeń. W ramach przygotowań do wprowadzenia systemu trwały prace w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, później również prace Głównego Inspektora Transportu Drogowego. Następnie budowa systemu przeszła do Krajowej Administracji Skarbowej. System był budowany od lipca 2020 r. do czerwca 2021 roku. Wskazano świadomość bagażu doświadczeń i działań w tym zakresie. Jednym z założeń było to, że na odcinkach autostrad, które są w zarządzaniu GDDKiA, czyli odcinkach autostrady A2 i A4, również jednym z wymogów ustawowych było wprowadzenie usługi tzw. free flow. To usługa, która gwarantuje brak konieczności zatrzymywania się pod szlabanem. Zgodnie z wymogami ustawowymi zostało to wprowadzone w grudniu zeszłego roku; planowane jest również jego rozszerzenie. Testy wydajnościowe i bezpieczeństwa mają zagwarantować właściwy rozwój systemu. Siatka dróg płatnych o wielkości 3700 km zostanie docelowo rozszerzona - planowane jest rozszerzenie siatki do 9 tys. km dróg płatnych.

Pan Przewodniczący oddał głos Pani Dyrektor Katarzynie Paterak-Kondek, która odniosła się do poprzedniej wypowiedzi i opisu systemu.

Następnie głos w dyskusji zabrał Pan mec. Paweł Kuglarz. Wy tłumaczył, że jego zdaniem efektywność systemu finansowego powinna zostać zwiększona, przy czym nie jest to jeszcze etap, aby wchodzić w szczegóły wykonawstwa.

Na zadane pytania odpowiedział przedstawiciel Kapsch. Swoją wypowiedź zaczął od tłumaczenia procesu wdrażania systemu i problemów wieku dziecięcego aplikacji. Wspomniał także o podmiotach partnerskich oraz kontrolach instytucyjnych, które przeczą doniesieniom o problemach z bezpieczeństwem danych systemu.

Przedstawiciel Kapsch odniósł się na koniec do pytań zadawanych na czacie wideokonferencji - z odpowiedzi wynika, iż brak jednolitości rozwiązań na poszczególnych odcinkach dróg wynika nie ze złej woli Krajowej Administracji Skarbowej, a z dużego rozbieżności własności poszczególnych dróg koncesyjnych - nie wszędzie udało się jeszcze zawiązać porozumienia.

Dalsza część spotkania miała charakter zamknięty.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Konrad Ciesiołkiewicz
3. Andrzej Dulka
4. Agnieszka Gryszczyńska
5. Michał Kanownik
6. Janusz Kosiński
7. Karol Krawczyk
8. Mirosław Maj
9. Dariusz Milka - Wiceprzewodniczący
10. Aleksandra Musielak
11. Józef Orzeł - Przewodniczący
12. Bolesław Piasecki
13. Robert Trętowski
14. Mateusz Tykierko

Zaproszeni goście:

15. Tomasz Pawelski, Dyrektor Departamentu Poboru Opłat Drogowych w Ministerstwie Finansów
16. Katarzyna Paterak-Kondek, Zastępca Dyrektora Departamentu Poboru Opłat Drogowych w Ministerstwie Finansów
17. mec. Paweł Kuglarz
18. David Kelly, Ekspert w zakresie systemów poboru opłat i ITS
19. Jerzy Zanowski, Szef Project Management Systemu Poboru Opłat w Kapsch
20. Jarosław Mojsiejuk, ekspert Rady
21. Wiesław Paluszyński, ekspert Rady

Sekretariat Rady i pracownicy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:

22. Katarzyna Bis-Płaza, Dyrektor Departamentu Architektury Informacyjnej Państwa w KPRM
23. Krzysztof Charchuła, Zastępca Dyrektora Departamentu Architektury Informacyjnej Państwa w KPRM

24. Katarzyna Stopińska, KPRM

25. Joanna Laskowska, KPRM